

Politisk Program 2020

LGBT+ DAN
MARK

Indholdsfortegnelse

Om det politiske program	3
Hvorfor et politisk program?	3
Proces	3
Struktur	3
Temaer	4
Pejlemærker	5
Baggrund	5
Normkritik	5
Social og kulturel forandring	6
Rettighedsbaseret tilgang	7
Solidaritet	7
Temaer	9
Støtte til civilsamfundsorganisationer	9
Arbejdsmarked	11
Skole	12
Familie og forældreskab	15
Internationalt	18
Køn og identitet	20
LGBT+ fællesskaber og socialpolitik	22
Retspolitik, hadforbrydelser og antidiskrimination	24
Sundhed og trivsel	26

Om det politiske program

Hvorfor et politisk program?

Det politiske program er dokumentet, der samler de strategiske politiske indsatser for foreningens arbejde. Dokumentet binder ikke Landsledelsen eller Sekretariatet til en særlig metode og dikterer ikke prioriteringen inden for rammerne af programmet. Det skal tjene som en platform og fælles ståsted for foreningen. Ikke alle vores målsætninger er nødvendigvis repræsenterede, men programmet giver medlemmerne vished om, hvad de konkrete politiske pejlemærker er for LGBT+ Danmark.

Programmet vil årligt sættes til afstemning ved foreningens landsmøde, hvor medlemmer vil have mulighed for, individuelt eller igennem arbejdet i foreningens politiske udvalg, at stille forslag til ændringer i programmets formulerede politikker og prioriteringer.

Proces

Initiativet til formuleringen af et politisk program blev taget af Landsledelsen i konsultation med sekretariatet.

Sekretariatet har på baggrund af denne beslutning siden begyndelsen af 2020 koordineret og afholdt møder med foreningens politiske udvalg og øvrige interessenter både internt og eksternt for at kunne skabe fundamentet for en mere formaliseret proces.

Over sommeren blev denne proces videre formaliseret ved en række temamøder, ved hvilke alle foreningens medlemmer blev inviteret til at deltage og give deres perspektiver på de temaer, som sekretariatet i første omgang havde formuleret. Disse møder førte ikke bare til værdifulde input fra foreningens medlemmer, men også til at en række temaer blev ændrede eller udskiftede.

Henover sommeren arbejdede sekretariatet videre med mødernes konklusioner og formulerede et første udkast til det politiske program. Dette er blevet godkendt af Landsledelsen og sendt til høring blandt en række andre LGBT+ organisationer.

Herefter vil programmet redigeres med udgangspunkt i høringssvar inden det endnu engang godkendes af Landsledelsen for herefter at sendes til medlemmerne inden det sættes til afstemning ved Landsmødet.

Struktur

Det politiske program vil først præsentere det, vi har kaldt vores *4 Pejlemærker*. Disse repræsenterer de værdier og strategiske metoder, som LGBT+ Danmark ser som et nødvendigt grundlag for arbejdet med formuleringen, promovningen og udførelsen af vores politik. Pejlemærkerne skal tjene som en rammesætning for den konkrete politik og et fælles grundlag for fremtidig politikudvikling.

Det politiske program vil herefter præsentere LGBT+ Danmarks politik i 9 temaer. Hvert tematisk afsnit vil blive indledt med en tekst om foreningens generelle visioner på området og de værdier, som disse visioner baserer sig på. Her vil du få et overordnet indblik i LGBT+ Danmarks syn på området og en generel forståelse for baggrunden for de konkrete prioriterede indsatser.

Herefter vil hvert tematisk afsnit præsentere 4-5 konkrete politiske mål, som vil danne rammen om foreningens arbejde på området. Igen skal det siges, at disse mål ikke begrænser vores arbejde til kun at beskæftige sig med disse, men at de bør ses som organisationens prioriterede indsatser og dermed som helt centrale prioriteter også for Sekretariat og Landsledelse.

Temaer

Formålet med programmets opdeling i politiske temaer er, at foreningen på bedst mulig vis skal kunne tilbyde et hjælpsomt overblik over LGBT+ Danmarks perspektiver og løsningsforslag i den almindelige samfundsdebat. Temaerne er valgt på baggrund af et ønske om at bryde med den gængse opdeling i L, G, B, T og +. LGBT+ kan være et konstruktivt udgangspunkt for at sikre repræsentation af alle dele af vores medlemskab og målgruppe, men er mindre bevendt i det daglige politiske arbejde. Her er det nødvendigt effektivt at kunne beskrive f.eks. foreningens politik på områder som sundhed, familiedannelse og forholdene for elever i grundskolen.

Temaerne er valgt i konsultation mellem sekretariatet, Landsledelsen, de politiske udvalg og ved de møder, som er afholdt med medlemmerne. De er ikke statiske og kan ændres, hvis medlemmerne skulle vælge at stille forslag om dette ved fremtidige landsmøder.

Pejlemærker

Baggrund

LGBT+ Danmark og vores medlemmer er en divers og mangfoldig gruppe. Vi har meldt os ind i foreningen af helt forskellige årsager og på baggrund af vidt forskellige levede erfaringer. Nogle har været med i kampen for vores rettigheder i årtier, andre er helt nye i foreningen. Mange melder sig ind for at deltage i vores sociale arrangementer eller events, for andre er det politiske arbejde det centrale for deres engagement. Derfor er vi heller ikke enige om alting, heller ikke politisk. LGBT+ Danmark er ikke en partipolitisk forening og arbejder med beslutningstagere på tværs af det politiske spektrum på Christiansborg, i EU og på lokalt plan.

Netop derfor er det så vigtigt, at vi, skønt vi ikke altid er enige om detaljerne, går til det politiske arbejde med en fælles vision og en række pejlemærker, som vi er enige om, og som afspejler den mangfoldighed, vores medlemmer repræsenterer.

Herunder finder du de 4 pejlemærker, som vi mener skal guide vores politiske arbejde og danne rammen for vores prioriteringer:

1. Normkritik
2. Social og kulturel forandring
3. Rettighedsbaseret tilgang
4. Solidaritet

Normkritik

LGBT+ Danmark ønsker aktivt at arbejde med anerkendelse og repræsentation af personer, der bryder med normerne for køn og/eller seksualitet.

Et bærende princip i vores arbejde både politisk, socialt og rådgivende skal være et kritisk blik på de bestående normer for køn og seksualitet. Inden vi kan tale om ligestilling, bør vi se på de strukturer og grundlæggende opfattelser, som har skabt den ulighed, vi ønsker at bekæmpe. LGBT+ Danmark vil ikke blot kæmpe for retten til, at f.eks. homo- og biseksuelle får de samme rettigheder til blandt andet ægteskab og familiedannelse, som heteroseksuelle nyder. Vi ville ikke stille os tilfredse med at sikre transpersoner samme rettigheder som cis-personer.

Vi ønsker et mere grundlæggende opgør med de normer, som har skabt den fundamentale ulighed imellem kønnene, udskammet dem, der ikke har passet ind i stereotyperne og stigmatiseret de, der har en anden seksualitet end den heteroseksuelle.

Vi er ikke nået i mål, når vi har sikret os lige rettigheder. Vi er først i mål, når enhver kan leve sit liv i overensstemmelse med sin egen definition af sit køn og/eller sin seksualitet. Her er juridiske rettigheder ikke tilstrækkelige, vi kæmper også for en generel samfundsforandring på kulturelt niveau.

Dette mål forudsætter endvidere et skarpt fokus på intersektionalitet i vores normkritik. LGBT+ Danmarks arbejde i alle dets facetter skal i større grad afspejle den virkelighed, at personer, der bryder med normer for køn og/eller seksualitet, også ofte bryder med en række andre normer. Det være sig normer om kropskapabilitet, race, socioøkonomisk baggrund osv. Vores politiske sejre er kun noget værd, så længe de afspejler denne diversitet, og så længe rettigheder for LGBT+ personer ikke vindes på bekostning af andre marginaliserede grupper.

Social og kulturel forandring

Der er vundet store kampe, når det kommer til LGBT+ personers lovmæssige rettigheder i Danmark, men der er stadig langt igen. Særligt når det kommer til at forandre en kultur, hvor rigide normer for køn og/eller seksualitet stadig er totalt dominerende.

I arbejdet med at skabe social og kulturel forandring må vi trække på kræfter på tværs af samfundet. Alle fra grundskolen, over kommunalbestyrelser til virksomheder og offentlige autoriteter skal gives tilbud- eller pålægges krav om opkvalificering i forhold til viden om, hvordan normer for køn og/eller seksualitet spiller ind i deres hverdag og på de mennesker, de kommer i kontakt med i deres virke.

Synlighed og repræsentation af LGBT+ dagsordenen i både i uddannelse, kulturen, i mediernes diskurs og i det offentlige rum er nødvendigt for at skabe højest mulig trivsel for personer, der bryder med normer for køn og/eller seksualitet.

LGBT+ Danmark stiller sig i spidsen for kampen for repræsentation i den danske kultur- og medieproduktion. En væsentlig del af det danske kulturliv er baseret på offentlige midler og bør derfor også afspejle det samfund, som det er en del af – dette bør også inkludere repræsentation af personer, der bryder med normer for køn og/eller seksualitet i et intersektionelt perspektiv.

Ingen bør kunne diktere, hvordan et andet mennesker definerer sig selv, eller hvordan man udlever sin seksualitet, så længe ingen andre lider skade af det. Det er et grundlæggende princip, som ikke bare værner om LGBT+ personers rettigheder, men om enhver ret til sit eget liv. Det bør lægges til grund for en fundamental forandring af vores kulturelle normer.

Rettighedsbaseret tilgang

Social og kulturel forandring har banet vejen for alle de rettighedsmæssige sejre, som LGBT+ Danmark over tid har vundet. Men rettighederne i sig selv er også fundamentalt nødvendige.

LGBT+ Danmarks kamp for rettighedsbaserede fremskridt skal stadig være en grundpille i vores arbejde både i Danmark og internationalt.

Ligestilling er et minimumskrav i vores rettighedskamp, men ligestilling er kun noget værd, hvis vi samtidig forsætter kampen for normkritisk politik. Derfor bør f.eks. retten til selvdefinition, når det kommer til køn også være et grundlæggende princip.

Rettigheder bør beskytte LGBT+ personer under de bredest mulige definitioner og dermed også inkludere beskyttelse mod diskrimination på baggrund af f.eks. køns karakteristika, kønsudtryk og/eller kønsidentitet. Samtidig bør LGBT+ personer, som oplever diskrimination gives den samme adgang til klageinstanser som andre marginaliserede grupper.

Forandringer, som dem der er opnået i de seneste år, er ikke universelle og uforanderlige. Derfor er det bydende nødvendigt at LGBT+ rettigheder sikres på lang sigt gennem grundlæggende rettigheder stadfæstet i lov både i Danmark og internationalt.

Solidaritet

Solidaritet skal være et bærende princip for LGBT+ Danmarks politik og arbejde generelt. I denne sammenhæng skal solidaritet forstås i bredest mulige forstand, som en grundværdi i måden, hvorpå vi tilgår vores samarbejde med både andre organisationer, bevægelser og med LGBT+ organisationer internationalt. Og solidariteten skal ikke kun gælde internt i LGBT+ miljøerne, men inkludere alle marginaliserede grupper. Vi må støtte op om hinandens bevægelser og anerkende hinandens tilhørsforhold på tværs.

LGBT+ Danmark kan ikke opnå resultater alene. Vi opfatter det som magtpåliggende for os at støtte op om den mangfoldige gruppe af danske og internationale civilsamfundsorganisationer, som sammen kæmper for LGBT+ personers rettigheder og trivsel. Det er nødvendigt for en progressiv bevægelse som vores at skabe plads til diversitet af både perspektiver, erfaringer og organisationsformer, og det skal LGBT+ Danmark være garant for.

Endvidere skal solidariteten ikke blot være national. Kampen for LGBT+ rettigheder er ikke vundet, når Danmark er i mål. LGBT+ Danmark anerkender, at kampen for vores rettigheder er global og vil derfor forpligte sig på at arbejde for progressiv politik og internationale forpligtelser både i EU og globalt.

Til sidst skal solidariteten også beskrive vores interne arbejde med politikudvikling. Visse segmenter af LGBT+ bevægelsen har i årtier gjort krav på store dele af bevægelsens synlighed både kulturelt og politisk. Særligt kampen for transpersoners rettigheder savner stadig det momentum, som andre dele af bevægelsen har nydt godt af. Der er behov for en solidarisk kamp fra LGBT+ miljøerne for at opnå målene, som er formulerede i dette program. Dette skal gå hånd i hånd med en påskønnelse af det enorme arbejde, som er gjort af aktivister fra alle dele af bevægelsen siden vores forening blev stiftet i 1948 og anerkendelse af at også andre grupper, særligt kvinder, historisk har oplevet og stadig oplever marginalisering og usynliggørelse i LGBT+ bevægelsen.

Temaer

Støtte til civilsamfundsorganisationer

Baggrund

Den danske LGBT+ bevægelse nyder godt af en stærk foreningstradition og en evne til at løfte enorme indsatser ved hjælp af meget små ressourcer. Indtil for ganske nyligt i den danske bevægelses historie har enhver form for betalt arbejde været en sjældenhed. LGBT+ Danmark og de øvrige organisationer på området har formået at skabe kulturel og politisk forandring ved hjælp af utallige aktivisters utrættelige arbejde og en solid tro på, at man måtte gøre, hvad man kunne for det, man havde.

Det er med stor anerkendelse af disse enorme indsatser, at vi dog også i dag må indse, at Danmark og vores største organisationer alligevel ikke er nær så stærke som vores søskendeorganisationer i lande som Sverige, Holland og Storbritannien. I disse lande løfter LGBT+ organisationerne en række opgaver som danske LGBT+ organisationer i dag har kompetencerne til at løfte, men langt fra ressourcerne til.

Det betyder, at vigtige sociale, rådgivningsmæssige, uddannelsesmæssige eller politiske opgaver enten ikke bliver løst, eller i stedet bliver forsøgt løftet af organisationer eller myndigheder, som ikke besidder hverken kompetencerne eller det netværk i målgruppen, som kræves.

En helt central opgave, som i dag ikke bliver løftet i tilstrækkelig grad, er tilbuddet om sociale tilbud til LGBT+ personer uden for de store byer. Vi ved, at LGBT+ personer i langt højere grad end befolkningen generelt lider af ensomhed og mangel på netværk.¹ Som landsforening ser LGBT+ Danmark det som magtpåliggende for os at skabe de tilbud, særligt for unge og seniorer, som vi ved, der er brug for. Vi er lykkedes med at skabe en række tilbud med meget få ressourcer men må også erkende, at uden ekstern støtte kan vi ikke opnå den kapacitet, som vi ved, der er behov for.

Den danske LGBT+ bevægelse er mangfoldig og har vist sig i stand til at skabe store forandringer. Men der er behov for støtte til de organisationer, både professionelle og frivillige, som varetager de vigtige indsatser og for ressourcer til i højere grad at kunne koordinere på tværs af organisationerne, så vi sikrer en effektiv og stærk bevægelse.

¹ Als Research 2020:

<https://www.alsresearch.dk/uploads/Udfordringer%20og%20stigma%20ift.%20at%20have%20LGBTI-identitet.pdf>

LGBT+ Danmark har efter at have modtaget en ekstraordinær etårig bevilling på den seneste finanslov været i stand til at igangsætte en række initiativer og projekter, som afspejler nogle af de behov, som vi ved er tilstede i LGBT+ miljøerne (lokale tilbud, undervisningsmateriale, sociale indsatser etc.). Det er dog ikke udfordringer, som kan løses i løbet af et enkelt år. Det er helt afgørende, at LGBT+ organisationer tilbydes stabil økonomisk støtte.

Et andet aspekt, som afspejler den ringe involvering af LGBT+ organisationer i politikudvikling og rådgivning, er fraværet af repræsentanter for vores organisationer i offentligt nedsatte kommissioner (såsom familie- og arbejdslivskommissionen) og råd (såsom etisk råd), som ellers i høj grad beskæftiger sig med tematikker, der vedkommer vores målgruppe.

Strategiske mål

1. Stabil økonomisk støtte til LGBT+ organisationer.
2. Repræsentation af LGBT+ organisationer i relevante råd, nævn og kommissioner

Arbejdsmarked

Baggrund

Normer for køn og/eller seksualitet har stor indflydelse på alles liv. Mange sektorer og brancher er præget af endog meget rigide og stereotypiske kønsmønstre og forventninger til deres medarbejdere. Det ønsker LGBT+ Danmark at gøre op med, ikke kun til gavn for LGBT+ personer, men for at skabe et friere arbejdsliv for alle.

LGBT+ Danmark kæmper for et arbejdsmarked, hvor alle kan trives og møde på job som dem, de er. Det er helt afgørende for et positivt arbejdsliv, at man kan være åben om sit liv, tale om sin partner eller interesser og frit kunne diskutere sine erfaringer med sine kolleger. Det bør gælde alle også for de, der bryder med normer for køn og/eller seksualitet, men det er ikke tilfældet i dag.

Vi ved fra undersøgelser på området, hvor vigtigt det er for LGBT+ personers trivsel, at de kan være åbne om deres identitet på arbejdet. Desværre ved vi også, at mindre end 10% af danske arbejdspladser har en personalepolitik, hvori de forholder sig til f.eks. LGBT+ personers mulighed for at være åbne om deres identitet.

Vi hører om alt for mange sager om diskrimination på arbejdspladsen og ved, at en betydelig andel af LGBT+ personer ikke føler, de kan være åbne om deres seksuelle orientering og/eller kønsidentitet på deres job. Derfor ser LGBT+ Danmark det som bydende nødvendigt, at normkritisk praksis i personalepleje og generel LGBT+ viden udbredes blandt HR-personale på alle danske arbejdspladser. Dette løses bedst af organisationer såsom LGBT+ Danmark, som allerede i dag arbejder på området. Der er dog brug for betydelige ressourcer, hvis organisationerne skal kunne løse den opgave.

Strategiske mål

1. Løbende undersøgelse af LGBT+ personers trivsels på arbejdsmarkedet, særligt med fokus på transpersoner, som i dag oplever specifikke udfordringer.
2. Skærpelse af beskyttelseslovene for også at dække kønsidentitet, kønskaraktistika og kønsudtryk som beskyttelsesårsag på arbejdsmarkedet
3. National pulje under beskæftigelsesministeriet til opkvalificering af arbejdspladsers kompetencer inden for normkritiske tilgange til HR-opgaver.

Skole

Baggrund

Mange LGBT+ elever mistrives og har for dårlige vilkår i det danske skolesystem, f.eks. er "bøsse" og "homo" fortsat nogle af de mest udbredte skældsord i skolegården. Samtidig fylder fastlåste kønsopfattelser om "rigtige drenge" og "rigtige piger" stadig meget i elevernes og lærernes hverdag. Det begrænser alle skoleelever i deres identitetsudvikling, men har særligt konsekvenser for LGBT+ elever. Når danske unge går ud af grundskolen, er vidensniveauet om køn, seksualitet og mangfoldighed alt for differentieret og mangelfuldt. Der er ligeledes en mangel på viden om og mangel på grundlæggende forståelse for børn og unge LGBT+ personer i det danske skolesystem.

En undersøgelse foretaget af UNESCO i 2016 viste, at skolen er det sted, hvor børn og unge LGBT+ personer oplever mest mobning, fordomme og diskrimination.² Den viste også, at der er op til fem gange højere risiko for, at LGBT+ unge bliver udsat for mobning, overvejer eller forsøger selvmord sammenlignet med deres jævnaldrende.

Vi oplever, at modtage 2-3 henvendelser om ugen fra lærere, skolepædagoger, sundhedsplejersker og skoleledere, som har brug for hjælp til at undervise i forskellige familieformer, seksualiteter og kønsidentiteter eller har brug for rådgivning til håndtering af mistrivsel blandt LGBT+ elever.

Internationalt halter det danske skolesystem langt efter lande som Belgien, Frankrig, Holland, Malta, Norge, Skotland, Spanien og Sverige, når det kommer til et LGBT+ inkluderende skolesystem.³ Det er helt afgørende at skabe et mere inkluderende og mangfoldigt skolesystem til gavn for alle elevers dannelse og trivsel. LGBT+ Danmark mener, at der skal foretages en årlig trivselsmåling blandt LGBT+ elever i grundskolen med henblik på at identificere hvilke indsatser, der kan være med til at højne den. På nuværende tidspunkt undersøger vi ikke specifikt LGBT+ elevers trivsel i grundskolen og har et stort videnshul på området.

Vi ved, at mobning og mistrivsel er særlig udbredt blandt LGBT+ elever, fordi der eksisterer mange fordomme og megen stigmatisering af LGBT+ elever i skolen. Vi foreslår derfor en offentlig finansieret skolekampagne mod mobning og skældsord relateret til LGBT+ personer. Den skal skabe større forståelse for og accept af elever, der bryder med normerne for køn og/ eller seksualitet. I forlængelse heraf skal der nedsættes en arbejdsgruppe bestående af organisationer, forskere og fagpersoner på området til at fremme et mere inkluderende og mangfoldigt skolesystem. Det skal aflægge rapport for Børne- og Undervisningsministeren og Folketingets Børne- og Undervisningsudvalg. Arbejdsgruppen

² <https://www.gale.info/doc/unesco/INT-2016-UNESCO-OutInTheOpen.pdf>

³ <https://www.iglyo.com/wp-content/uploads/2018/05/EI-map-and-table-April-2018-WEB.pdf>

skal have medbestemmelse på rapporten, udarbejdelsen af indsatserne og implementeringen.

I LGBT+ Danmark mener vi, at der skal indføres et lovkrav om LGBT+ undervisning i skolen, som en integreret del af undervisningsmaterialet og pensumlisterne, ligesom det er blevet gjort i Skotland. Det vil sikre, at undervisningen er lige så mangfoldig, som de elever, der sidder i klasselokalet. Virkeligheden ude på skolerne er, at kun hver tredje elev i folkeskolen oplever, at de lærte om forskellige former for seksualitet på skolen ifølge en evaluering af SSF-undervisning.

Læreruddannelsen klæder ikke de kommende lærere på til at være kritiske over for det undervisningsmateriale, de præsenterer for eleverne. Det bekræfter Lærerstudendes Landskreds. Derfor skal normkritik have en central rolle på læreruddannelsen, særligt i de pædagogiske fag, hvis alle lærere skal være rustet til at fremme inkluderende og mangfoldige læringsmiljøer. Vi mener, at alle lærere og pædagoger skal tilbydes en indføring i, hvordan et normkritisk blik kan bidrage til langt større trivsel for eleverne, men også til et mere interessant og repræsentativt undervisningsmiljø. Med dette for øje er det også vigtigt, at der kastes et normkritisk blik på undervisningsmaterialer og på grundskolens pensumlister.

Strategiske mål

1. Årlig trivselsmåling af LGBT+ elevers trivsel i grundskolen.
2. Landsdækkende skolekampagne mod mobning og skældsord relateret til LGBT+ personer.
 - A. LGBT+-spørgsmål skal indgå i skolernes antimobbestrategier, så mobning af LGBT+-elever forebygges og reduceres både digitalt og fysisk på skolen. Nedsættelse af arbejdsgruppe til fremme af et mere inkluderende og mangfoldigt skolesystem.
3. Arbejdsgruppen skal have medbestemmelse på rapporten, udarbejdelsen af indsatserne og implementeringen.
4. Lovkrav om LGBT+ undervisning i grundskolen, som en integreret del af undervisningsmateriale og pensumlister.
 - A. Revidering af undervisningsmateriale og pensumlister i skolen med henblik på repræsentation.
 - B. Afsæt midler til udarbejdelse normkritisk og LGBT+ undervisningsmateriale og undervisningsforløb.
5. Læreruddannelsen skal være normkritisk
 - A. Læreruddannelsen skal indeholde viden om normkritisk praksis og forebyggelse af diskrimination, særligt i de pædagogiske og didaktiske fag.
 - B. Inddragelse af LGBT+ repræsentation generelt i undervisning i skolen.

- C. Det valgfrie kursus "*Sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab*" på læreruddannelsen skal erstattes med et specialiseringsmodul på 10 ECTS-point.
- D. Tilbyd efteruddannelse af lærere og pædagoger i normkritik.

Familie og forældreskab

Baggrund

Danmark har set markante fremskridt, når det kommer til LGBT+ personers muligheder for at få børn og for at få deres forhold anerkendt på lige fod med ciskønnede og heteroseksuelle. I LGBT+ Danmark bifalder vi de landvindinger, som igennem langvarigt pres fra blandt andet vores organisation, har sikret disse fremskridt.

Vi ser dog stadig, at der både i lovgivning og i myndighedernes møde med LGBT+ personer, når disse ønsker at stifte familie, sker diskrimination og opsættes unødvendige barrierer. LGBT+ familier skal sikres lige rettigheder i eksempelvis fertilitetsbehandling.

LGBT+ familier lever på mange forskellige måder, og LGBT+ bevægelsen har været med til at rykke ved den traditionelle forståelse af kernefamilien som bestående af far, mor og børn. Det er vi stolte af, og det er en udvikling, som kommer hele befolkningen til gode. Men lovgivningen har ikke fulgt med udviklingen i familieformer. I LGBT+ familier er det ikke nødvendigvis bare "far og mor", der er forældre. Der kan være tale om venner, der får børn med hinanden og f.eks. 2 par bestående af partnere af samme køn, som får børn sammen. Disse par er sjældent sikrede på samme måde som familier, der består af blot 2 forældre.

Ofte bygger bestående lovgivning på forældede familieforståelser, og argumentet mod progressiv lovgivning er ofte, at f.eks. LGBT+ bevægelsen ønsker at "ændre betydningen af familien". Sandheden er dog, at familiemønsteret *har* ændret sig, og det gør det ganske uden, at beslutningstagere og lovgivningen følger med. LGBT+ familier eksisterer allerede, også familier med mere end 2 forældre, med børn født ved dobbeltdonation eller surrogacy og med fædre, der selv føder deres barn. Vi behøver ikke nødvendigvis politikernes hjælp til at skabe vores familier, dem skaber vi selv. Vi har dog behov for, at vores valgte repræsentanter sikrer vores familiers og særligt vores børns rettigheder.

Eksempler på utidssvarende praksis eller lovgivning

Manglende rettigheder for par der ønsker dobbeltdonation

Par bestående af to personer med en livmoder kan have ønske om i deres fertilitetsbehandling at benytte den enes æg i den anden partners svangerskab. Det vil oftest være på baggrund af parrets særlige ønsker om tilknytning til barnet. En sådan metode er dog i dag ikke lovlig i Danmark, da såkaldt "dobeltdonation" (donation af både æg og sæd) kun er tilladt i tilfælde, hvor der er tale om et indgreb foretaget på baggrund af en "sundhedsfaglig begrundelse".

Dette fratager i praksis en række par fra at foretage deres fertilitetsbehandling i Danmark, og tvinger dem i stedet til at tage til udlandet for at benytte sig af metoden. Dette er

selvfølgelig mere utrygt for forældrene, men har også reelle juridiske konsekvenser for den partner, som ikke selv bærer barnet, men som i stedet bidrager med det genetiske arvemateriale. Den ikkefødende partner er ved barnets fødsel ikke i stand til at registrere sig som barnets forælder og må i stedet vente 2 år, før der kan foretages en såkaldt "stedbarnsadoption". Det skaber naturligvis en utryghed og kan have grelle konsekvenser i forbindelse med dødsfald eller ved skilsmisse.

Surrogacy

Surrogacy eller 'svangerskabsdonation' dækker over metoden, hvorved en person eller et par, som ikke selv har mulighed for at bære et barn til fødsel, indgår en aftale med en person om at bære et barn for dem. Det sker oftest ved, at en af de kommende forældre bidrager med genetisk arvemateriale i form af sæd, som benyttes i befrugtningen af et æg fra en donor, og som så endeligt bliver båret til fødsel af svangerskabsdonoren.

Dansk lovgivning på området gør det i dag praktisk talt umuligt at benytte sig af surrogacy her i landet. Selv når det alligevel lykkedes, er man stadig underlagt reglerne om stedbarnsadoption, som fratager i hvert fald den ene forælder sin mulighed for at blive registreret som sådan ved fødslen, men skal vente med at få rettigheder til barnet er 2,5 år.

LGBT+ Danmark anerkender, at der er en række vigtige etiske hensyn at tage i formuleringen af ny lovgivning om surrogacy. Svangerskabsdonorer og deres rettigheder bør stå helt centralt i lovgivningen, og det bør sikres, at alle parter har al den nødvendige viden om og forståelse af processen. Vi ser det i øvrigt som ønskeligt, at surrogacy for så vidt muligt sker nationalt eller inden for EU for at sikre, at svangerskabsdonorens rettigheder overholdes og lever op til de høje standarder, som lovgivningen bør indeholde.

Strategiske mål

1. Ret til at registrere op til 4 forældre.
 - A. Lovrevision skal sikre at familier med mere end 2 forældre sikres lige rettigheder til f.eks. barsel.
 - B. Lad barslen følge barnet, således at alle forældre kan tage del i den. Indfør krav om, at én forælder ikke kan tage mere end 75% af den samlede barsel (med mindre der er tale om en enlig forælder).
2. Transmænd sikres retten til at registreres som far på deres barns fødselsattest også i tilfælde, hvor faren er den fødende.
3. Med-forældre skal sikres nemmere registrering og adgang til f.eks. barsel efter at have benyttet sig af f.eks. dobbelt donation eller surrogacy i udlandet.
4. Par sikres retten til dobbeltdonation (æg og sæd) også uden en sundhedsfaglig årsag.
5. Tillad surrogacy (svangerskabsdonation) i Danmark.

- A. Det skal gøres muligt for par, der benytter sig af surrogacy at dække alle svangerskabsdonorens udgifter i forbindelse med graviditeten samt at bidrage med et honorar.
- B. Der skal foregå en grundig screening af alle svangerskabsdonorer for at sikre deres rettigheder og viden om forløbet.
- C. Der skal i øvrigt sikres rettigheder for forældre, der vælger at benytte surrogacy i udlandet, således at alle forældre kan registreres som sådan allerede ved barnets fødsel og sikres adgang til f.eks. barsel.

Internationalt

Baggrund

Vi ser et meget broget billede, når det kommer til LGBT+ personers rettigheder og trivsel globalt. De seneste årtier har vi både set enorme landvindinger i store dele af verden, men også tendenser til at tilbagerulle rettigheder eller ligefrem begynde at forfølge og straffe LGBT+ personer.

Kampen for LGBT+ rettigheder er global, og LGBT+ Danmark finder det nødvendigt, at dansk udenrigspolitik har LGBT+ personers trivsel og rettigheder som fokus i alle internationale indsatser. Derfor bør støtte til organisationer, der aktivt beskæftiger sig med køn og/eller seksualitet være en prioritet i fordelingen af udviklingsmidler.

Det er afgørende, at den globale indsats for LGBT+ rettigheder først og fremmest sker ved at støtte lokale organisationer og aktivister, som kender landenes politiske situation og LGBT+ miljøerne indefra.

Deklarationer og politisk støtte til LGBT+ bevægelsen globalt er positive og kan være med til at lægge pres på de regeringer, som undertrykker personer, der bryder med normer for køn og/eller seksualitet. Men det er også nødvendigt at bidrage med konkret økonomisk støtte til de organisationer, som kender området bedst, og som oftest har ingen eller meget få ressourcer. Derfor mener LGBT + Danmark, at en andel af dansk udviklingsbistand bør øremærkes til LGBT+ relaterede indsatser.

Danmark skal også i langt højere grad, end det er tilfældet i dag, tage aktiv del i internationale fora, som beskæftiger sig med LGBT+ rettigheder og politik. Blandt andet ser LGBT+ Danmark det som helt uforståeligt, at Danmark i dag endnu ikke er medlem af FNs LGBTI Core Group.

Det bør i øvrigt sikres, at Danmark bruger UPR-processerne aktivt til at påtale menneskerettighedskrænkelser på LGBT+ området i Danmark og i andre lande. LGBT+ Danmark har status som konsultativ NGO ved ECOSOC. For at foreningen kan understøtte, styrke og aktivt foretage interessevaretagelse for LGBT+ rettigheder på FN-området og gøre brug af denne status, vil det kræve en investering i og opkvalificering af vidensniveau og muligheder for at understøtte lokale LGBT+ organisationers indgange til og tilstedeværelse ved relevante FN-processer. Det kræver, at der investeres i en driftsunderstøttelse af denne indsats hos LGBT+ Danmark.

Strategiske mål

1. Afsæt 3-5% af udviklingsstøtten til at fremme LGBT+ rettigheder i syd gennem støtte til civilsamfundsorganisationer, der arbejder med og for LGBT+ personers rettigheder.
2. Danmark skal sikre bedre forhold for LGBT+-flygtninge.
 - A. Andelen af kvoteflygtninge med en LGBT+ identitet, som modtages i Danmark, bør afspejle andelen af LGBT+ personer i den danske befolkning (ca. 10%).
 - B. Sikring af ligebehandling af LGBTI+-flygtninge i forbindelse med familiesammenføring, således at LGBT+ par ikke skal leve op til samlivskravet, hvis samliv mellem disse de facto ikke har været muligt i oprindelseslandet.
3. Oprettelse af en LGBT+ pulje finansieret af Udenrigsministeriet, som administreres af et bevillingsudvalg udpeget af LGBT+ Danmark i samarbejde med ministeriet. Puljen skal finansiere projekter i det globale syd i samarbejde mellem danske og lokale organisationer.
4. Danmark skal være medlem af FNs LGBTI Core group.
5. Danske LGBT+ organisationer skal repræsenteres i rådgivende organer for multinationale mekanismer såsom Global Equality Coalition og Amplify Change.

Køn og identitet

Baggrund

Skønt debatten om ligestilling har været en politisk kampplads i århundreder, præger rigide normer for køn stadig alle dele af vores samfund. Modstand mod måden, hvorpå vi er (eller ikke er) kønnede væsner på, præger alle dele af LGBT+ Danmarks arbejde. Om det kommer til, hvordan vi udtrykker vores køn, vores adgang til behandling i sundhedssystemet, hvem vi har sex med, eller hvordan vi danner familier - alle disse aspekter af LGBT+ liv er prægede og ofte begrænsede af samfundets snævre og stereotypiske ideer om køn. Det gælder både for homoseksuelle, biseksuelle, transpersoner og alle, der ikke lever op til normerne for køn. Derfor er kampen mod normerne en fælles kamp, som LGBT+ Danmark stiller sig i spidsen for.

I dette afsnit ønsker vi at adressere nogle af de systemiske forhindringer, som særligt de, der har en ikke-cis identitet, ofte mødes af. Vores juridiske køn registreres og præger os fra det øjeblik, vi ved fødslen bliver en del af samfundet. Ultimativt ønsker LGBT+ Danmark at gøre op med køn som en central faktor i offentlige registreringer og borgernes møde med myndighederne. Vi anerkender, at fysiske karakteristika, som tilskrives et biologisk køn, kan være relevant i mødet med sundhedsvæsenet, men ser ikke relevansen i at have det registreret på anden måde, end vi i dag gør med f.eks. blodtype og organdonorstatus. Vi arbejder altså for, at køn ikke skal fremgå af ikke-lægelige dokumenter og registre såsom pas og personregistret.

Samtidig ønsker vi at gøre op med de regler, som i dag begrænser friheden for folk, der bryder med kønsnormerne. Blandt andet ser vi ingen årsag til at opretholde kønsbestemmelsen i navneloven, som i dag forhindrer navnevalg uafhængigt af køn.

Endvidere ønsker vi at gøre det muligt for personer at skifte deres juridiske køn uanset alder. Uafhængigt af medicinsk transition og på lige fod med personer over 18, bør børn gives ret til at ændre deres juridiske køn. Vi ved fra forskning, at en signifikant andel af transpersoner er vidende om deres kønsidentitet inden skolealderen. LGBT+ Danmark ser det derfor som oplagt at give børn og deres forældre ret til at tage beslutning om at ændre barnets juridiske køn allerede inden f.eks. skolestart.

Personer, der bryder med normer for køn, har ikke blot brug for juridiske rettigheder og beskyttelse under loven (se afsnit vedr. retspolitik, hadforbrydelser og anti-diskrimination). De har også behov for sikre fysiske rum, som er uafhængige af køn. I dag eksisterer der i mange offentlige og kommercielle rum (skoler, svømmehaller, fitnesscentre) ikke de nødvendige faciliteter, som skal til for at skabe adgang for personer, hvis køn og krop ikke lever op til normerne. Kønsdiversitet bør tænkes ind i alle offentlige rum, og LGBT+ Danmark taler for et krav til kommercielle rum om at sikre adgang og relevante faciliteter for alle køn.

Strategiske mål

1. Mulighed for juridisk kønsskifte uanset alder.
2. Afskaf kønsbestemmelsen i navneloven.
3. Indfør kønsneutralt CPR-register.
4. Kønsneutrale offentlige og kommercielle rum, herunder omklædning og toiletfaciliteter.
5. Fjernelse af tilkendegivelse af køn i passet (internationalt samarbejde).

LGBT+ fællesskaber og socialpolitik

Baggrund

Personer, der bryder med normer for køn og/eller seksualitet, er særligt udsatte, når det kommer til en række sociale udfordringer. Blandt andet ved vi, at der er en klar overrepræsentation i statistikkerne over ensomhed for LGBT+ personer, særligt blandt biseksuelle og transpersoner.⁴

Mange føler sig ikke velkomne eller tilpas i visse sociale fællesskaber såsom i den lokale fodboldklub. Særligt uden for København, hvor der i særlig grad mangler sociale tilbud med LGBT+ fokus, ved vi, at mange kæmper med ensomhed.

Der er derfor behov for et generelt opgør med de normative strukturer, som gør det svært for LGBT+ personer at finde fællesskab i deres lokalsamfund, men en sådan udvikling kommer til at vare længere, end vi kan vente. Derfor mener LGBT+ Danmark, at f.eks. kommuner bør støtte op om oprettelsen af selvorganiserede fællesskaber for LGBT+ personer såsom projektet 'AURA', som LGBT+ Danmark med succes har udviklet i samarbejde med blandt andre Den A.P. Møllerske Støttefond og Dansk Tennis Fond.

Vi kender betydningen af fællesskaber, som dem, AURA skaber, for LGBT+ personers trivsel, og opfordrer derfor stærkt de danske kommuner til at indgå i samarbejder om at udbrede og videreudvikle projektet.

En anden central indsats bør være en opkvalificering af personale, der har direkte borgerkontakt. Det er vigtigt for LGBT+ personer at blive mødt med respekt og forståelse for de specifikke erfaringer, man har som et menneske, der bryder med normer for køn og/eller seksualitet. Dette er endnu mere vigtigt, når det kommer til personale, der arbejder i borgernes egne hjem såsom social- og sundhedsassistenter og sygeplejere.

Endvidere ser LGBT+ Danmark også et klart behov for at opnå øget viden om LGBT+ identiteter og de mest udsatte sociale grupper. Vi ved fra internationale undersøgelser, at LGBT+ personer ofte er overrepræsenterede i statistikker over hjemløshed og som ofre for vold i nære relationer. Derfor mener vi, at der bør foretages en grundig undersøgelse af behovet for specifikke sociale tilbud med LGBT+ fokus.

Strategiske mål

⁴ Projekt SEXUS: https://www.projektsexus.dk/rapport_2017-2018

1. Forskning i LGBT+ identiteters sammenhæng med hyppighed af sociale udfordringer såsom fattigdom, hjemløshed, social isolation etc.
2. Opkvalificering af personale i hjemmeplejen og på plejehjem i LGBT+ kompetencer og normkritik.
3. Finansiell støtte til rådgivning for LGBT+ personer og opbyggelse af selvorganiserede fællesskaber (særligt uden for København), der kan sikre empowerment og trivsel for personer, der bryder med normer for køn og/eller seksualitet.
4. Finansiell støtte til projekt om oprettelse af krisecenter for LGBT+ personer, som oplever vold i nære relationer eller negativ social kontrol.
5. Finansiell støtte til projekter til forebyggelse af ensomhed blandt særligt ældre LGBT+ personer.

Retspolitik, hadforbrydelser og antidiskrimination

Baggrund

I Danmark har vi i dag ikke et generelt forbud mod diskrimination. Lovgivningen beskytter i en række forhold mod diskrimination på arbejdsmarkedet, herunder på baggrund af køn og/eller seksualitet. Det er dog ikke i dag klart, hvorvidt et sådan forbud mod diskrimination på baggrund af køn vil gælde for personer, som f.eks. fyres som følge af deres kønsidentitet. LGBT+ Danmark ønsker derfor et generelt forbud mod diskrimination (herunder diskrimination på baggrund af seksualitet, kønsidentitet, kønsudtryk og kønskarakteristika). Sådanne forbud findes allerede i både svensk og norsk lovgivning.

Uden for arbejdsmarkedet er lovgivningen særligt mangelfuld, og LGBT+ personer er i dag ikke beskyttet på lige fod med andre marginaliserede grupper i Danmark. Et helt centralt problem er f.eks. den manglende adgang til at kunne klage i ligebehandlingsnævnet i sager, der drejer sig om diskrimination uden for arbejdsmarkedet. Dette har store konsekvenser for LGBT+ personer, som oplever forskelsbehandling på f.eks. boligmarkedet, i nattelivet, eller i servicebranchen. Dette stiller også LGBT+ Danmark ringere i vores arbejde med at repræsentere vores målgruppe. I øvrigt er personer, som i dag diskrimineres inden for arbejdsmarkedet ikke i stand til at klage i ligebehandlingsnævnet, hvis diskriminationen er sket på baggrund af deres kønsidentitet, kønskarakteristika eller deres kønsudtryk.

LGBT+ Danmark har årtier arbejdet for at skabe fokus på hadforbrydelsesproblematikken både politisk, i politiets praksis og i vores møde med ofrene. Vi kan se tilbage på flere års tæt samarbejde med Rigspolitiet og på skiftende regeringers udtrykte interesse for at handle på området for at sikre minoriteters rettigheder i mødet med retssystemet.

På baggrund af vores arbejde, ikke bare med myndighederne, men ikke mindst med ofre for hadforbrydelser, har vi formuleret en række konkrete anbefalinger til politisk handling og politiets praksis.

Vi anser det som bydende nødvendigt, at disse anbefalinger følges og implementeres hurtigst muligt, og inden Danmark i august 2021 er vært for det stort anlagte arrangement Copenhagen 2021 med op mod 750.000 deltagere fra LGBT+ miljøet. Ved det seneste event af dets art, OutGames i 2009, var der desværre en række eksempler på hadforbrydelser begået mod deltagerne.

Strategiske mål

1. Indfør et generelt forbud mod diskrimination og indskriv kønsidentitet, kønsudtryk, kønskarakteristika og seksuel orientering som beskyttelsesgrunde.

2. Stop den ulige adgang til Ligebehandlingsnævnet således, at der også kan klages vedr. diskrimination på baggrund af kønsidentitet, kønsudtryk, kønskaraktistika og/eller seksuel orientering også uden for arbejdsmarkedet.
3. Gennemgang af hadforbrydelsesområdet for at sikre øget registrering og tryggere proces for ofre
 - A. Giv mulighed for tidsbestilling til anmeldelse af hadforbrydelse på politistationer.
 - B. Giv mulighed for anmeldelse af hadforbrydelser og afhøring af voldsofre på hospitaler/skadestuer.
 - C. Giv mulighed for at ofre kan registreres med deres ønskede navn og pronominer i myndigheders IT-systemer.
 - D. Sikre registrering af en mulig hadforbrydelse ved enhver anmeldelse (f.eks. ved obligatorisk checkbox i politiets systemer).
 - E. Uddannelse af nyt politipersonale samt efteruddannelse af nuværende personale med fokus på registrering af hadforbrydelse og praksis i mødet med ofre, der identificerer sig som LGBT+ personer.
 - F. Støtte til civilsamfundsorganisationer, som arbejder for forebyggelse af hadforbrydelser og med rådgivning af ofre og uddannelse af politiet.
4. Kriminalforsorgen bør formulere en officiel politik om håndtering af trans- og interkønnede indsatte, som så vidt muligt respekterer disses kønsidentitet og ønskede kønsudtryk.

Sundhed og trivsel

Baggrund

Det overordnede formål med LGBT+ Danmarks sundhed- og trivselspolitik er at forbedre LGBT+ personers fysiske og psykiske velvære og rettigheder.

Senere års forskning omkring LGBT+ personers sundhed og trivsel viser klart, at vores målgruppe på mange områder har en dårligere sundhed og ringere trivsel sammenlignet med befolkningen som helhed. Senest har en stor befolkningsundersøgelse fra 2019, Projekt SEXUS, igen påvist disse uligheder.⁵ Det fremgår af forskningen, at udfordringerne spænder vidt i vores liv - somatisk, mentalt, socialt og seksuelt. På alle områderne har personer, der bryder med normer for køn og/eller seksualitet, det dårligere end baggrundsbefolkningen.

Årsagerne til disse forskelle mangler at blive tilstrækkeligt undersøgt. Allerede nu ved vi, at et helt grundlæggende problem er manglen på kompetencer hos ansatte i sundhedssektoren til at håndtere LGBT+ personers specifikke udfordringer på området. Dette viser sig blandt andet i manglende kendskab til gruppens livsstil og leveforhold og dermed uvidenhed om gruppens særlige risici, udsathed og helbredstrusler, hvilket kan føre til mangel på målrettede og specialiserede sundhedstilbud til gruppen. Store dele af LGBT+ gruppen er også utrygge i sit møde med systemet. De melder om ubehagelige oplevelser i en række forskellige situationer, hvor personer, der bryder med normer for køn og/eller seksualitet, mødes af manglende kendskab eller blot almindelig forståelse for deres særlige behov. Resultatet bliver en ringere udnyttelse af sundhedsvæsenets tilbud.

Vi ved, at særligt personer, der er i kontakt med sundhedssystemet for at modtage kønsbekræftende behandling, ofte mødes med uvidenhed og dybt stereotypiske ideer om køn. Vi har som bevægelse set store fremskridt i de senere år heriblandt fjernelsen af transkønnethed fra listen over mentale sygdomme. Dette var en reel sejr for LGBT+ Danmark, men er ikke blevet efterlevet i sundhedssystemet af de nødvendige forandringer, der skal til for stadig at kunne tilbyde transpersoner hjælp til at håndtere deres behov for kønsbekræftende behandling og adgang til kønsbekræftende genstande såsom f.eks. parykker og binders.

Forskning viser, at LGBT+ personer generelt lever mere belastede liv, der truer deres sundhed mere, end hvad der er tilfældet for befolkningen som helhed. Det gælder en livsstil, hvor man spiser dårligere og både ryger og drikker mere end gennemsnittet. Samtidig ses en større social ensomhed, psykiske belastninger som angst, depression og selvmordstanker, og ikke opfyldelse af samme seksuelle tilfredshed som andre. Dertil

⁵ Projekt SEXUS: https://www.projektsexus.dk/rapport_2017-2018

kommer højere antal af situationer hvor LGBT+ personer udsættes for vold, nedværdigelse og andre hatecrimes.

En del af forklaringen kan findes i fænomenet minoritetsstress. Begrebet dækker over den belastning, som personer som bryder med normer for køn og/eller seksualitet, fra barnsben udsættes for i form af et møde med et system, som er bygget op om stereotypiske ideer, som de selv falder uden for. Det kan tage form af egentlig negativ forskelsbehandling eller blot oplevelsen af at stå alene med sine oplevelser om at stå uden for normerne.

Strategiske mål

1. Forskning i årsager til LGBT+ personers ringere sundhed og lavere trivsel.
2. Opkvalificering af LGBT+ kompetencer for personale i sundhedssystemet.
 - A. Obligatoriske kurser i normkritik og LGBT+ kompetencer på specialiseringen almen medicin.
 - B. Obligatorisk kursus i normkritik og LGBT+ kompetencer for alt omsorgs- og plejepersonale.
3. Finansiell støtte til opbyggelse af selvorganiserede fællesskaber, der skal sikre empowerment og trivsel for personer, der bryder med normer for køn og/eller seksualitet.
4. Bedre adgang til kønsbekræftende behandling.
 - A. Behandlingsgarantien skal omfatte kirurgisk kønsbekræftende behandlinger.
 - B. Decentralisering af kønsmodificerende behandling bortset fra nedre konstruktiv kirurgi.
 - C. Nedre konstruktiv kirurgi (tildannelse af penis eller vagina) skal ske gennem internationalt samarbejde.
 - D. Giv adgang til behandling af børn og unge flere steder i landet.
5. Offentlig støtte til anskaffelse af kønsbekræftende genstande såsom binders, genitалиaprotoser, brystprotoser og parykker.
6. Giv mænd, der har sex med mænd, ret til blod- og sæddonation på lige fod med heteroseksuelle.